

О. В. Кнейслер,
д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1521-923X>
Б. О. Прокопчук,
аспірант кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1625-3023>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.8.221

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ПАРАДИГМІ СУЧАСНОЇ ФІНАНСОВОЇ НАУКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР

O. Kneysler,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Financial
Technologies and Banking, West Ukrainian National University, Ternopil
B. Prokopchuk,
Postgraduate student of the Department of Financial Technologies
and Banking Business, West Ukrainian National University

FINANCIAL SUPPORT FOR ENTERPRISE ACTIVITIES IN THE PARADIGM OF MODERN FINANCIAL SCIENCE: THEORETICAL FRAMEWORK

У статті досліджено сучасні наукові підходи до трактування фінансового забезпечення діяльності підприємств як складної економічної категорії, що формується в системі фінансових відносин і визначає можливості стабільного функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. Узагальнено концептуальні позиції вітчизняних і зарубіжних учених щодо сутності фінансового забезпечення, його структурних елементів, функцій і ролі у забезпеченні безперервності відтворювальних процесів. Виокремлено основні наукові підходи до розуміння фінансового забезпечення: як інструменту реалізації фінансової політики, системи джерел і форм фінансування, безперервного процесу руху фінансових ресурсів, сукупності економічних відносин та складової фінансового механізму. Обґрунтовано, що фінансове забезпечення слід розглядати як системну категорію, яка поєднує процеси формування, розподілу, використання та відтворення фінансових ресурсів і забезпечує досягнення стратегічних цілей розвитку підприємств. Встановлено, що відсутність єдиного підходу до трактування фінансового забезпечення зумовлює необхідність подальшого розвитку теоретико-методологічних засад його дослідження у контексті трансформації фінансових систем та посилення вимог до ефективності управління ресурсами у сучасних економічних умовах.

The article examines contemporary scientific approaches to the interpretation of financial support for enterprise activity as a complex economic category that is formed within the system of financial relations and determines the capacity of business entities to function steadily and develop in a

competitive environment. The study systematizes theoretical views of domestic and foreign scholars regarding the essence of financial support, its structural elements, functions and role in ensuring the continuity of reproduction processes at the microeconomic level. Several key scientific approaches to understanding financial support are identified, including its interpretation as an instrument of financial policy implementation, a system of sources and forms of financing, a continuous process of financial resource movement, a set of economic relations, and an element of the financial mechanism.

The paper substantiates that financial support should be considered a systemic and dynamic category that integrates the processes of formation, distribution, utilization and reproduction of financial resources and ensures the achievement of strategic development objectives of enterprises. Particular attention is paid to the identification of conceptual differences among existing definitions, which demonstrates the absence of a unified scientific position regarding the nature and functional purpose of financial support. It is concluded that further development of theoretical and methodological foundations is necessary to improve the conceptual clarity of this economic category and to strengthen its practical application in enterprise management systems.

In the context of economic transformation and increasing uncertainty, effective financial support becomes a decisive factor for maintaining financial stability, ensuring investment activity, enhancing resilience to external shocks and promoting sustainable long term development of enterprises and national economic systems, which confirms the relevance of further interdisciplinary research on financial support mechanisms and their adaptation to modern digital and institutional transformations in global and domestic financial environments and business practice today.

Ключові слова: фінансове забезпечення, фінансові ресурси, фінансові відносини, підприємство, фінансовий механізм, фінансування, економічний розвиток, управління фінансами.

Keywords: financial support, financial resources, enterprise activity, financial relations, financing, financial mechanism, economic development, financial management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Дослідженню фінансового забезпечення діяльності підприємств економічна наука приділяє значну увагу. Можна з упевненістю констатувати — сукупність різних поглядів, концепцій і доктрин у цій сфері настільки масштабна, що переважає наукові розробки з інших питань сучасної фінансової теорії. Разом із тим, проблема визначення сутності, економічного змісту, особливостей фінансового забезпечення діяльності підприємств характеризується дискусійністю та понятійною невизначеністю. Відповідно, за відсутності усталеного наукового консенсусу у цій царині основним завданням постає комплексне дослідження теорії фінансового забезпечення, висвітлення науково-методологічних підходів до його пізнання і визначення місця фінансового забезпечення в системі фінансових відносин підприємницьких структур із урахуванням наукового доробку вітчизняних і зарубіжних учених.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика фінансового забезпечення діяльності підприємств належить до числа дискусійних і методологічно складних напрямів сучасної фінансової науки. Значний внесок у формування теоретичних засад розуміння фінансового забезпечення здійснили

О. Василик, Г. Кірейцев, О. Третьякова та В. Оспіщев, які розглядали його переважно крізь призму реалізації фінансової політики держави, нормативно-правового впливу та організаційно-економічних механізмів регулювання.

Окремий напрям наукових досліджень репрезентують І. Зятковський, М. Опарін, В. Федосов, С. Салига, В. Гельман, Л. Кирилова, Ю. Жукова, В. Ільчук, Т. Шпомер та О. Стефанишин. У центрі їхньої уваги перебували ресурсна база підприємства, диверсифікація джерел фінансових ресурсів, форми їх мобілізації, а також способи фінансування поточної та стратегічної діяльності суб'єктів господарювання.

Вагомими для розвитку процесного підходу є праці С. Онишко, В. Мельника та О. Борука, у яких фінансове забезпечення розглядається як безперервний процес акумуляції, формування, використання та частково відтворення фінансових ресурсів.

Суттєвий внесок у розвиток відносинного підходу здійснили В. Мунтян, М. Забаштанський, Л. Худолій, Н. Шевченко, О. Колодізєв, М. Галабурда, І. Конєва та О. Гаврильченко. У межах їхніх наукових підходів фінансове забезпечення здебільшого трактується як система економічних або фінансових відносин, що виникають у процесі пошуку, залучення, формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Окрему групу становлять праці О. Яцук, В. Костецького, К. Кватернюк, О. Кириленко, Н. Карпишин та О. Москаля, які пов'язують фінансове забезпечення з фінансовим механізмом, розглядаючи його як елемент, метод, підсистему або навіть окремий механізм.

Практично орієнтовані аспекти фінансового забезпечення досліджували О. Романенко, К. Шеремета, Ю. Голуб і Г. Кіщенко. Вони акцентували увагу на спрямуванні фінансових ресурсів на покриття витрат, забезпеченні поточних потреб, підтриманні безперервності господарської діяльності та створенні передумов для отримання прибутку.

На особливу увагу заслуговують праці І. Осьмірка, С. Кравченка, С. Марковського та С. Гладія, у яких фінансове забезпечення розглядається як багатомпонентне явище, що поєднує економічні відносини, управлінські заходи, механізми фінансування, інвестиційні методи та організаційні процеси.

Отже, аналіз наукових досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що вітчизняні та зарубіжні науковці зробили вагомий внесок у розроблення теоретичних засад фінансового забезпечення діяльності підприємств. Водночас недостатньо розв'язаними залишаються питання чіткого розмежування фінансового забезпечення з фінансуванням, фінансовим регулюванням і фінансовим механізмом; визначення його місця у системі фінансових відносин підприємства; обґрунтування його економічної природи як самостійної категорії, що зумовлює необхідність подальшого поглиблення теоретико-методологічних досліджень у зазначеному напрямі.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Попри значний науковий доробок у сфері дослідження фінансового забезпечення діяльності підприємств, сучасний стан теоретичних і прикладних розробок засвідчує наявність низки дискусійних і недостатньо розв'язаних питань, що стримують формування цілісної наукової концепції цієї економічної категорії. Аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що існуючі підходи до трактування фінансового забезпечення характеризуються концептуальною фрагментарністю, методологічною різновекторністю та відсутністю узгодженості щодо його змісту, структури та функціонального призначення у системі фінансових відносин підприємств. Передусім недостатньо дослідженням залишається питання чіткого розмежування фінансового забезпечення з такими суміжними категоріями, як фінансування. Суттєвою не вирішеною проблемою є також недостатній рівень систематизації структурних елементів фінансового забезпечення діяльності підприємств. Окремого наукового осмислення потребує проблема визначення економічної природи фінансового забезпечення як самостійної економічної категорії.

Отже, наявність зазначених теоретичних і методологічних прогалин свідчить про необхідність подальшого дослідження наукових підходів до трактування фінансового забезпечення діяльності підприємств, зокрема у напрямі формування системного бачення цієї категорії, уточнення її змісту та структурних складових, а також обґрунтування ролі фінансового забезпечення як

ключового чинника забезпечення стабільності та сталого розвитку підприємств у сучасних умовах господарювання.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є узагальнення теоретичних визначень та систематизація сучасних наукових підходів до трактування фінансового забезпечення діяльності підприємства, обґрунтування його економічної природи як самостійної економічної категорії, визначення ключових змістових характеристик і структурних складових фінансового забезпечення у контексті забезпечення стабільного функціонування та стратегічного розвитку підприємств у сучасних умовах господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У джерелах економічної літератури фінансове забезпечення трактують теоретики і практики, виходячи із власних наукових переконань та усталених поглядів, визначаючи його як процес, відносини, систему, механізм, метод фінансового впливу, виокремлюючи за макро- та мікроекономічним рівнями реалізації, зачасти ототожнюючи його із фінансуванням, що апріорно суперечить природі останнього. Така різнополярність у визначеннях зумовлює потребу у систематизації та виокремленні концептуальних підходів до трактування фінансового забезпечення, адже це є теоретико-методологічною основою пізнання його сутності та характерних особливостей. Отож, критичне опрацювання запропонованих вченими визначень дало змогу сформулювати наступні основні наукові підходи.

Відповідно до першого наукового підходу фінансове забезпечення розглядають крізь призму нормативно визначених заходів, інструментів і важелів державного впливу, спрямованих на створення фінансової основи для досягнення економічних і соціальних цілей та реалізації фінансової політики держави.

Так, О. Василик трактує фінансове забезпечення як "... визначену законодавством сукупність заходів, спрямованих на створення фінансової бази для досягнення певних цілей" [3], наголошуючи на ролі держави у встановленні інституційних меж фінансового забезпечення та підкреслюючи, що воно реалізується через організаційний, економічний і правовий інструментарій, закріплений у відповідних нормативно-правових актах. Поза увагою науковця залишаються джерела, форми, методи мобілізації фінансових ресурсів та їхня роль у забезпеченні діяльності підприємств, що не дозволяє повною мірою розкрити функціональне призначення фінансового забезпечення в системі фінансових відносин.

У трактуванні Г. Кірейцева [4, с. 124] фінансове забезпечення розглядається як виділення певної суми коштів на реалізацію конкретних завдань фінансової політики. За такого підходу фінансове забезпечення є нічим іншим як ресурсною підтримкою фінансової політики держави та фактично постає як цільове фінансування. Вважаємо дискусійним таке твердження автора, адже основна увага зосереджена на факті виділення коштів, і саме унаслідок цього фінансове забезпечення фактично ототожнюється з процесом фінансування ок-

ремих заходів фінансової політики, що значно звужує зміст цієї економічної категорії.

Натомість, О. Третьякова [5] вважає, що фінансове забезпечення — це сукупність методів організаційно-правового та економічного впливу, спрямованих на створення сприятливих умов для формування та використання фінансових ресурсів суб'єктами підприємництва. Науковиця акцентує увагу на ролі державних регуляторних інструментів, зокрема бюджетних, фіскальних і грошово-кредитних, які можуть стимулювати розвиток підприємницької діяльності та забезпечувати необхідні фінансові передумови функціонування підприємств. Відтак, фінансове забезпечення у визначенні постає як інструмент регуляторного впливу на економічні процеси, що реалізується через систему державної фінансової політики. Унаслідок цього основна увага зосереджується на макроекономічному фінансовому регулюванні, а економічна природа фінансового забезпечення як системи фінансових відносин, залишається не розкритою. Крім того, акцент на механізмах державного впливу фактично отожднює фінансове забезпечення із фінансовим регулюванням.

Суперечливою є позиція В. Оспіщева [6, с. 59], який фінансове забезпечення разом із фінансовим регулюванням вважає двома основними методами фінансового впливу на соціально-економічний розвиток. Ключовим дискусійним положенням, на нашу думку, є зведення фінансового забезпечення до рівня методу фінансового впливу, що звужує його економічну сутність і не дозволяє розкрити як самостійну економічну категорію.

Критичне осмислення виокремлених за даним підходом трактувань, дозволяє зробити висновок про домінування прикладної логіки розуміння науковцями фінансового забезпечення як інструменту реалізації фінансової політики та державного впливу на соціально-економічні процеси через систему організаційно-правових та економічних механізмів. У межах цього підходу визначальною є роль держави і її регуляторний вплив, а бюджетні, фіскальні і грошово-кредитні інструменти його посилюють, забезпечуючи соціально-економічний розвиток та ефективне функціонування суб'єктів підприємництва. Водночас, дефінітивна характеристика фінансового забезпечення зводиться переважно до інституційно-регуляторних механізмів реалізації фінансової політики, залишаючи поза увагою його системний, відтворювальний та ресурсний характер.

Представники наукової спільноти у межах іншого підходу розглядають дефініцію фінансового забезпечення як систему джерел, форм і методів фінансування, тим самим концептуально закладаючи тезу про похідний характер фінансування відносно фінансового забезпечення. У трактуванні І. Зятковського [7, с. 44] фінансове забезпечення розглядається як система джерел і форм фінансування, яка сприяє розвитку економічної та соціальної сфер. Вчений, акцентуючи на ресурсній основі фінансового забезпечення, зазначає, що реалізація соціально-економічних завдань можлива лише за наявності відповідних фінансових ресурсів і налагоджених механізмів їх залучення й використання, та виокремлює при цьому три основні форми фінансового забезпечення — самофінансування, кредитування та бюджетні асигнування. Відповідно, І. Зятковський

фактично зводить фінансове забезпечення до організаційних форм фінансування, через які забезпечується реалізація економічних і соціальних програм розвитку, залишаючи поза розглядом механізми управління фінансовими ресурсами, інституційні умови їхньої мобілізації та відтворювальну роль фінансового забезпечення у сталому розвитку економічних систем.

Аналогічним за змістовим наповненням є визначення М. Опаріна [8, с. 56], який розглядає фінансове забезпечення крізь призму системи фінансування, у межах якої одночасно поєднуються різні форми залучення фінансових ресурсів — самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування.

Отже, критичне осмислення визначень, поданих І. Зятковським [7, с. 44] та М. Опарінін [8, с. 56], дає змогу зробити висновок, що фінансове забезпечення постає радше як сукупність форм залучення коштів, ніж як цілісний процес та домінанта розвитку "економічної та соціальної сфер суспільства".

Дискусійною є позиція В. Федосова [9, с. 49], який розглядає фінансове забезпечення як систему джерел і форм фінансування, за допомогою яких здійснюється ресурсне забезпечення соціально-економічного розвитку. На наш погляд, акцент на наявності відповідної фінансової бази, яка формується за використання різноманітних джерел та організаційних форм залучення фінансових ресурсів вказує на організаційно-структурний аспект фінансового забезпечення. Отож, трактування відомого фінансиста, на наш погляд, також зводить розуміння фінансового забезпечення до сукупності джерел і форм фінансування, що обмежує рамки його понятійної визначеності, залишаючи поза увагою шляхи забезпечення "розвитку соціальної й економічної сфер суспільства".

У такому ж ключі — "...як систему джерел і форм фінансування" трактують фінансове забезпечення С. Салига, В. Гельман та Л. Кирилова [10, с. 7], акцентуючи передусім на ресурсній основі фінансового забезпечення та розглядаючи його через призму організації фінансування суспільного розвитку.

Важливим аспектом цього визначення є те, що фінансове забезпечення розглядається як цілісна система, яка передбачає взаємозв'язок між різними джерелами фінансування та формами їхнього використання.

Частково погоджуємося із точкою зору Ю. Жукової [11], яка розглядає фінансове забезпечення як один із методів фінансового впливу на соціально-економічний розвиток. Вчена підкреслює, що фінансове забезпечення функціонує в межах відповідної системи фінансування, через яку відбувається формування та спрямування фінансових ресурсів на досягнення певних економічних і соціальних цілей. При цьому акцент у визначенні зміщується у бік форм реалізації фінансового забезпечення — самофінансування, кредитування та зовнішнього фінансування.

У контексті дослідження варто наголосити, що симбіоз джерел, методів і форм складає концептуальну основу наукових підходів до трактування фінансового забезпечення В. Ільчука і Т. Шпомера [12], які визначають фінансове забезпечення в контексті структурованої системи фінансування, що поєднує різні джерела

ресурсів, методи і форми їх залучення й використання, та формує основу для розвитку різних сфер діяльності господарюючих суб'єктів. У межах такого підходу автори підкреслюють системний характер фінансового забезпечення, акцентуючи увагу на технологічності й взаємодії в контексті його реалізації. Водночас, на нашу думку, у цьому визначенні фінансове забезпечення зведено переважно до переліку його структурних елементів — джерел, форм і методів фінансування, що певною мірою обмежує розкриття його природи.

Акцентує на методах фінансового забезпечення у своєму визначенні й О. Стефанишин [13, с. 42], зазначаючи, що фінансове забезпечення — це сукупність організаційно-практичних та економічних заходів, спрямованих на пошук, залучення й ефективне використання фінансових ресурсів із метою розширеного відтворення та створення умов для стабільного функціонування і розвитку суб'єкта господарювання. При цьому до методів відносить самофінансування, кредитування, бюджетне і донорське фінансування, що, на нашу думку, підсилює прикладну цінність визначення, оскільки акцентує на диверсифікованості джерел формування фінансових ресурсів. Погоджуємося, із тезою про домінуючу роль фінансового забезпечення у розширеному відтворенні на підприємствах і формуванні передумов їхнього стабільного функціонування та подальшого розвитку.

Враховуючи зазначене, важливим аспектом виокремленого нами наукового підходу, є, передусім, розуміння фінансового забезпечення як системи джерел, форм і методів фінансування, що дозволяє конкретизувати механізми їх залучення й використання для досягнення стратегічних цілей розвитку суб'єктів господарювання. Основна увага у визначеннях зосереджена на ресурсній основі фінансового забезпечення та методах акумуляції коштів, а фінансове забезпечення часто отожднюється із процесом фінансування або технологією залучення ресурсів, тоді як поза увагою залишаються економічні відносини, пов'язані з розподілом, перерозподілом, використанням фінансових ресурсів. Відповідно можемо констатувати про структурну обмеженість описаного наукового підходу, оскільки фінансове забезпечення редукується до конфігурації джерел ресурсів, форм та методів фінансування без урахування управлінської та відтворювальної складових.

Виокремлений нами наступний науковий підхід подає дефінітивну характеристику фінансового забезпечення з позиції безперервного процесу, акцентуючи на його динамічному характері в контексті акумуляції, накопичення та витрачання фінансових ресурсів.

Так, у трактуванні С. Онишко [14, с. 35] фінансове забезпечення розглядається як цілісний і динамічний процес, який характеризується безперервністю, та охоплює не лише формування й використання фінансових ресурсів, а й накопичення і відтворення. Отже, авторка акцентує на відтворювальному та регулятивному потенціалі фінансового забезпечення, що дозволяє розглядати його як інструмент впливу на соціально-економічний розвиток. Водночас у визначенні не конкретизовано джерела формування фінансових ресурсів, форми їхнього залучення та напрями відтворення, а також спостерігається відсутність чітких суб'єктно-об'єктних меж

фінансового забезпечення, що, на нашу думку, додатково ускладнює його теоретичну інтерпретацію.

Суперечливими є наукові переконання В. Мельника [15], який трактує фінансове забезпечення як процес акумуляції фінансових ресурсів із різних джерел, необхідних для збалансованого соціально-економічного розвитку. У межах такого підходу акцент на мобілізації фінансових ресурсів з різних джерел відображає сучасні тенденції необхідності диверсифікації ресурсів, а орієнтація на збалансований соціально-економічний розвиток підкреслює стратегічну роль фінансового забезпечення у підтриманні макроекономічної стабільності.

О. Борух [16, с. 7] трактує фінансове забезпечення як процес цільового формування та раціонального використання фінансових ресурсів, що є методологічно виправданим з позицій функціонування фінансової системи та забезпечення результативності господарської діяльності. Вважаємо, що у визначенні простежується логіка взаємозв'язку між формуванням фінансових ресурсів, їх цільовим використанням і досягненням запланованого результату. Водночас у трактуванні відсутні інші важливі складові руху фінансових ресурсів — їх розподіл, перерозподіл, відтворення, унаслідок чого відбувається звуження змісту фінансового забезпечення до процесу формування і використання фінансових ресурсів, що не дозволяє повною мірою розкрити його сутність як самостійної економічної категорії.

Таким чином, критичне осмислення визначень, представлених у даному підході, дає змогу виокремити домінуючу перевагу, яка вирізняє фінансове забезпечення не як разову дію чи окремий метод, а як безперервний цілісний процес, інтегрований у функціонування фінансової системи. Важливою характеристикою є акцент на відтворювальному характері, ролі у забезпеченні безперервного руху фінансових ресурсів, стабільності функціонування суб'єктів підприємництва та впливу на соціально-економічні процеси. У межах цього бачення фінансове забезпечення вже не зводиться лише до наявності коштів чи джерел фінансування, а розглядається як постійний процес формування, розподілу, використання фінансових ресурсів. Водночас у рамках цього підходу науковці практично не конкретизують структурні елементи фінансового забезпечення: джерела, форми, методи та інструменти його реалізації, що вказує на доцільність глибшого теоретичного аналізу даної дефініції.

Серед представників фінансової науки існують чимало позицій стосовно розуміння фінансового забезпечення як економічних або фінансових відносин, що дозволяє виокремити у контексті нашого дослідження ще один науковий підхід. Так, В. Мунтян [17] трактує фінансове забезпечення як систему фінансових відносин, що виникають у процесі пошуку, залучення та розподілу фінансових ресурсів і реалізуються через відповідні форми, методи й інструменти. При цьому роль фінансового забезпечення спрямована на створення необхідних умов для ефективного функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, територіальних одиниць і держави. Погоджуємося з думкою автора щодо системного та інституційного характеру фінансового забезпечення, оскільки взаємозв'язок фінансових

відносин із інструментами їхньої реалізації забезпечує формування та розподіл фінансових ресурсів у межах економічної системи.

Частково погоджуємося із М. Забаштанським [18], який інтерпретує фінансове забезпечення через відносини, що виникають у процесі формування та розподілу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення операційної, інвестиційно-інноваційної діяльності та підтримання фінансової стійкості суб'єктів підприємництва. Водночас дискусійними залишаються питання щодо розкриття механізмів їхньої мобілізації, залучення та ефективного використання, унаслідок чого фінансове забезпечення розглядається переважно через призму ресурсного та розподільчого аспектів, без достатнього висвітлення його системного характеру.

В свою чергу, Л. Худорлій та Н. Шевченко [19] трактують фінансове забезпечення як сукупність економічних відносин, що виникають у процесі пошуку, залучення та ефективного використання фінансових ресурсів, а також в контексті реалізації організаційних і управлінських принципів, методів і форм їх впливу на соціально-економічну діяльність. Вважаємо, що поєднання у межах одного визначення економічних відносин і управлінських механізмів вносить деструктив у розуміння фінансового забезпечення й ускладнює його теоретичне обґрунтування.

О. Колодізєв [20] фінансове забезпечення інтерпретує як багатовимірну категорію, що охоплює як економічні відносини, так і організаційно-управлінські інструменти впливу на інноваційний розвиток національної економіки. Науковець поєднує у межах єдиної дефініції процеси формування (пошуку та залучення) і використання фінансових ресурсів, що дозволяє розглядати фінансове забезпечення не лише як статичний стан наявності ресурсів, а як динамічний процес їхнього руху. Водночас дискусійною залишається теза щодо сприяння виключно інноваційному розвитку, адже фінансове забезпечення охоплює ширший спектр цілей і функцій у межах соціально-економічної системи..

Через економічні відносини розглядає фінансове забезпечення М. Галабурда [21], інтерпретуючи його як інструмент акумуляції та спрямування фінансових ресурсів для досягнення соціально-економічних цілей розвитку суспільства. Таким чином, автор акцентує увагу на макроекономічному та інституційному аспектах фінансового забезпечення, підкреслюючи його роль у формуванні фінансової основи для реалізації економічної та соціальної політики, що відповідає сучасній концепції сталого розвитку.

Суперечливою є позиція І. Конєва та О. Гаврильченко [22], які розглядають фінансове забезпечення як сукупність економічних відносин, як елемент фінансового механізму, як метод фінансування, що, з одного боку, засвідчує комплексний підхід науковців до даної дефініції, а, з іншого — констатує про його фрагментарність та трилему у понятійній визначеності. Не витримує критики, на нашу думку, інтерпретація через призму складової фінансового механізму, адже аргументів на користь саме такого твердження не наведено.

Відповідно, можна зробити висновок, що представники цього підходу розглядають фінансове забезпечення як сукупність економічних, епізодично — як фінан-

сових відносин, що виникають з приводу пошуку, залучення, формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Саме цей підхід найбільшою мірою наближений до розуміння фінансового забезпечення як самостійної економічної категорії. Його беззаперечною перевагою є акцент на економічній природі фінансового забезпечення, що дозволяє розкрити його сутність через відносини, інтегровані у фінансову систему. Водночас, більшість науковців перевагає визначення включенням управлінських принципів, методів, форм впливу, що розмиває дефінітивні межі категорії "фінансове забезпечення".

Принципово з іншої позиції — як елемент, метод або підсистема фінансового механізму — інтерпретує фінансове забезпечення інша когорта учених. Підтвердженням слугує трактування, подане О. Яцух [23], у якому науковиця звужує зміст цієї дефініції, розглядаючи як складову фінансового механізму, що забезпечує реалізацію розподільних і перерозподільних процесів у економічній системі. Така позиція є дискусійною, адже увага зосереджена на функціональній ролі фінансового забезпечення у системі фінансових відносин, зокрема на ефективному перерозподілі фінансових ресурсів між державою, суб'єктами господарювання та іншими учасниками економічної системи. Отож, фінансове забезпечення у цьому контексті розглядається виключно як інструмент реалізації розподільчої функції фінансів, за допомогою якого досягаються соціально-економічні цілі розвитку суспільства, що, на наше переконання, обмежує його зміст функціональним аспектом.

В. Костецький [24] аналогічно редукує економічну сутність фінансового забезпечення, зводячи його до структурного елемента фінансового механізму — методу, який забезпечує реалізацію розподільних і перерозподільних процесів у фінансовій системі.

У такому ж ключі подає визначення К. Кватернюк [25], вказуючи, що фінансове забезпечення — це метод фінансового механізму, за допомогою якого здійснюється формування та використання фондів грошових коштів.

У аналогічному контексті трактує фінансове забезпечення О. Кириленко [26, с. 42-43], вважаючи його методом фінансового механізму. Такі наукові переконання ґрунтуються на класичній фінансовій теорії, у межах якої фінансове забезпечення розглядається як складована фінансового механізму, яка забезпечує функціонування системи фінансових відносин між державою, суб'єктами господарювання та іншими учасниками і контрагентами. Проте, таке твердження є дискусійним та не витримує критики, оскільки знову ж таки звужує сутність фінансового забезпечення до рівня методу фінансового механізму.

Як метод фінансового механізму, що визначає джерела та форми фінансування господарської діяльності суб'єктів економічних відносин пропонує розуміти фінансове забезпечення Н. Карпишин [27]. Відповідно, можна аналогічно стверджувати про домінування структурно-функціонального аспекту у поданій Н. Карпишин інтерпретації сутнісної характеристики фінансового забезпечення, як і у визначеннях О. Кириленко, В. Костецького та К. Кватернюка. Зауважимо, що перелічені науковці інтерпретують фінансове забезпечення через

його роль у забезпеченні руху фінансових ресурсів і функціонуванні фінансового механізму, тобто розглядають його переважно як інструмент реалізації фінансових відносин, а не як самостійну економічну категорію.

Узагальнюючи окреслений підхід, у межах якого фінансове забезпечення розглядається як складова фінансового механізму або ж як механізм, наголосимо, що за таких інтерпретацій воно фактично втрачає ознаки самостійної економічної категорії, внаслідок чого сутність підміняється характеристикою інструментів реалізації, що методологічно ускладнює чітке розмежування базових фінансових понять, порушує логіку їх категоріальної субординації та зумовлює понятійну невизначеність досліджуваної нами дефініції.

У свою чергу, низка науковців розглядають фінансове забезпечення через призму надання або спрямування фінансових ресурсів для покриття витрат і виконання визначених завдань у контексті здійснення фінансово-господарської діяльності суб'єктами господарювання.

У межах даного підходу суперечливою, на наш погляд, є позиція О. Романенко [29, с. 18], оскільки у визначенні фінансового забезпечення розглядається як процес використання сформованих фінансових ресурсів для покриття витрат у контексті економічної діяльності держави та господарюючих суб'єктів.

Визначення фінансового забезпечення, запропоноване К. Шереметою [30, с. 166] відображає прагматичний підхід до розуміння фінансового забезпечення. На нашу думку, така позиція є дискусійною, оскільки фінансове забезпечення фактично ототожнюється з покриттям витрат у контексті реалізації окремих завдань фінансової політики, тоді як поза увагою залишаються процеси формування, мобілізації та ефективного використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

З аналогічної позиції, проте ускладнює теоретичне осмислення поняття Ю. Голуб [31], вказуючи, що фінансове забезпечення акумулює в собі заходи і умови, спрямовані на забезпечення сталого функціонування та розвитку суб'єкта господарювання через покриття його витрат фінансовими ресурсами, сформованими з внутрішніх і зовнішніх джерел внаслідок їхнього руху.

В свою чергу, Г. Кіщенко [32] трактує фінансове забезпечення також в ключі використання грошових коштів на покриття витрат та створення передумов для отримання прибутку суб'єктами господарювання. У трактуванні зосереджено увагу на використанні грошових коштів, покритті витрат і формуванні прибутку, тоді як недостатньо розкрито процеси мобілізації та розподілу цих коштів, а також механізми їхнього залучення з різних джерел. Крім того, визначення не враховує системного характеру фінансового забезпечення та його ролі у безперервності відтворювальних процесів.

Підсумовуючи наукові позиції, відповідно до яких фінансове забезпечення пов'язують із покриттям витрат та цільовим спрямуванням фінансових ресурсів на реалізацію визначених завдань і напрямів діяльності, доцільно зазначити, що домінантною рисою виокремленого підходу є його прикладна спрямованість – він чітко відображає функціональне призначення фінансового забезпечення. Водночас, за такого підходу визна-

чення фінансового забезпечення є найбільш обмеженим за змістом, оскільки редукує його розуміння фактично до стадії використання фінансових ресурсів. При цьому поза увагою залишаються формування, залучення і розподіл фінансових ресурсів, а також ігнорується системний і багаторівневий характер фінансового забезпечення як цілісної економічної категорії.

У контексті проведеного дослідження критичне осмислення існуючих трактувань фінансового забезпечення дозволяє виокремити ще один підхід — комплексний, у межах якого низка науковців розглядає фінансове забезпечення як багатокомпонентне явище, у якому поєднуються економічні відносини, умови, заходи, форми фінансування, функції, методи інвестування, управлінські принципи, що зачасти є дискусійним та протирічить його економічній природі, спотворюючи сутність.

Так, І. Осьмірко [33] розглядає фінансове забезпечення як багатокомпонентну економічну категорію, що поєднує кілька взаємопов'язаних аспектів: метод інвестування, систему економічних відносин, процес організації фінансування та механізм покриття витрат фінансовими ресурсами. Виходячи із власних наукових переконань, вчений інтерпретує фінансове забезпечення через поєднання різнорівневих змістових характеристик ("метод, функція, процес"), що ускладнює категоріальну чіткість в контексті висвітлення його економічної природи. Вважаємо, що така надмірна змістова багатокомпонентність розмиває дефінітивні межі фінансового забезпечення, ускладнює і вносить плутанину у категоріальний апарат.

Нестандартно підходять до трактування фінансового забезпечення С. Кравченко та С. Марковський [34], які переконані, що фінансове забезпечення являє собою структурну діяльність, що охоплює дві взаємопов'язані складові — функціональну та управлінську. Такий підхід підкреслює роль фінансового забезпечення у досягненні стратегічних цілей підприємства та забезпеченні безперервності відтворювальних процесів.

В свою чергу, С. Гладій [35], акцентуючи увагу на інвестиційному аспекті фінансового забезпечення, підкреслює його роль у фінансуванні економічного розвитку. На нашу думку, такий підхід є необґрунтованим, адже ототожнення фінансового забезпечення з методом інвестування без аргументації такої наукової позиції підмінює фінансове забезпечення поняттям його функціонального прояву й обмежує можливості адекватного розкриття економічної природи.

Отже, можемо констатувати — визначення у межах виокремленого нами наукового підходу характеризуються змішуванням рівнів категоріального аналізу за надмірної абстрактності та підміни економічної сутності функціональними проявами, що призводить до розмивання дефінітивних меж фінансового забезпечення й ускладнює чітке розкриття його сутності.

Відповідно, на основі проведеної оцінки дефініцій фінансового забезпечення, акумульованих нами в контексті сформованих концептуальних напрямів, можна зробити висновок про багатогранність цього поняття та відсутність єдиного усталеної позиції до його трактування. Водночас, критичний аналіз визначень фінансового забезпечення за сформованими науковими напрямами

Таблиця 1. Домінантні ознаки фінансового забезпечення відповідно до виокремлених наукових підходів

Підхід	Ключові ознаки за підходом
Фінансове забезпечення як інструмент реалізації фінансової політики та державного впливу на соціально-економічні процеси	Цільова спрямованість на досягнення соціально-економічних цілей; нормативно-правова регламентованість; залежність від державної фінансової політики; використання організаційно-економічних і правових інструментів впливу.
Фінансове забезпечення як система джерел, форм і методів фінансування	Наявність і достатність фінансових ресурсів; диверсифікація джерел формування; використання різних форм фінансування; орієнтація на мобілізацію та залучення ресурсів.
Фінансове забезпечення як безперервний процес акумуляції та витрачання фінансових ресурсів	Динамічність і безперервність руху фінансових ресурсів; циклічність фінансових процесів; охоплення стадій формування, розподілу, використання та відтворення фінансових ресурсів.
Фінансове забезпечення як економічні або фінансові відносини	Системність фінансових взаємозв'язків; економічна обумовленість процесів формування і використання фінансових ресурсів; взаємодія суб'єктів фінансових відносин; зв'язок із відтворювальними процесами.
Фінансове забезпечення як елемент, метод або підсистема фінансового механізму	Використання фінансових методів, важелів та інструментів; організаційна структурованість фінансових процесів; підпорядкованість системі управління фінансами.
Фінансове забезпечення як ресурсний потенціал покриття витрат і виконання визначених завдань	Цільове використання фінансових ресурсів; спрямованість на покриття витрат; орієнтація на забезпечення виконання завдань діяльності; залежність результатів від обсягів фінансування.
Фінансове забезпечення як багатокomпонентне явище	Багатовимірність змісту фінансового забезпечення; поєднання економічних відносин, процесів і механізмів; інтеграція ресурсної, організаційної та управлінської складових.

Джерело: побудовано авторами.

дозволяє стверджувати, що більшість науковців диференціюють його зміст залежно від рівня функціонування економічної системи. Так, частина представників наукової спільноти фінансове забезпечення розглядає як інструмент реалізації державної фінансової політики та регулювання соціально-економічного розвитку, інші зміщують акцент у бік формування умов для ефективної діяльності суб'єктів господарювання. Така методологічна різнополярність зумовлює принципові відмінності у дефінітивній характеристиці фінансового забезпечення. Зупинимось на даному аспекті детальніше. У таблиці 1 у межах сформованих нами наукових позицій виокремлено ключові понятійні акценти, які найбільш повно розкривають його дефінітивну характеристику. Саме вони, на нашу думку, формують змістове наповнення цієї економічної категорії залежно від концептуальної логіки її трактування (табл. 1).

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Отже, домінантними ознаками фінансового забезпечення діяльності підприємств за виокремленими науковими підходами, на нашу думку, є особливості формування фінансових ресурсів, властивий виключно їм розподіл, використання і відтворення, напрями підтримання стабільного фінансового стану та досягнення стратегічних цілей розвитку окремого суб'єкта у контексті реалізації фінансової політики держави. Вважаємо, що саме ці понятійні акценти вирізняють його як економічну категорію та дозволяють сформулювати цілісне уявлення про природу та функціональне призначення у системі фінансових відносин. Водночас, виявлені змістові характеристики не повною мірою розкривають сутність фінансового забезпечення діяльності підприємства, що підтверджує доцільність подальшого поглиблення теоретико-методологічних засад дослідження цієї категорії з урахуванням її динамічного та багаторівневого характеру.

Література:

1. Слово "фінанси" — етимологія і значення. URL: <https://uk-ua.vedavrat.org/Jyotish/12622/finance-financial-fin-finis-word-etymology-and-meaning-sense>.
2. Слово "забезпечити" — етимологія. URL: <https://>

[/goroh.pp.ua/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B8](http://goroh.pp.ua/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B8).

3. Василюк О.Д. Теорія фінансів: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2005. 480 с.

4. Гроші. Фінанси. Кредит: навч. посіб. / за ред. Г. Г. Кірейцева. Житомир: ЖІТІ, 2001. 312 с.

5. Третьякова О. В. Фінансове забезпечення розвитку малого підприємництва в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.04.01 — "Фінанси, грошовий обіг і кредит" / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2004. 21 с.

6. Фінанси: Навч. посіб. / За ред. В. І. Оспіщева. Київ: Знання, 2006. 415 с.

7. Зятковський І. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств: [монографія]. Тернопіль: Економічна думка, 2000. 215 с.

8. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2001. 240 с.

9. Федосов В. Бюджетний менеджмент: [підручник] / За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ. 2004. 864 с.

10. Салига С. Я., Гельман В. М., Кирилова Л. І. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціальної сфери: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2010. 52 с.

11. Жукова Ю. М. Макроекономічний механізм фінансування науки України: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.01.01. Київ, 2000. 15 с.

12. Ільчук В. П., Шпомер Т. О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектора економіки. Проблеми економіки. 2018. № 2. С. 310—316.

13. Стефанишин О. Б. Теоретичні основи визначення сутнісних характеристик, функцій та складових фінансового забезпечення суб'єктів господарювання. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 40—43. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/10.pdf>.

14. Онишко С. В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Ірпінь, 2004. 434 с.

15. Мельник В. І. Аналіз фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України. Публічне управління: проблеми та перспективи: матеріали

Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 27 жовт. 2017 р. Харків: ТОВ "Константа", 2017. С. 369—374. URL: <http://surl.li/tjjad>.

16. Борух О. В. Фінансове забезпечення економічного розвитку регіонів: автореф. дис.... канд. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси та кредит" / О. В. Борух; Університет банківської справи Національного банку України. Київ, 2010. 22 с.

17. Мунтян В. В. Теоретичні підходи до визначення поняття "фінансове забезпечення молодіжної політики". Економіка та суспільство. 2017. № 12. С. 572—576. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/95.pdf

18. Забаштанський М. М. Фінансове забезпечення комунальної сфери: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.08. Ірпінь, 2009. 21 с.

19. Худолій Л. М., Шевченко Н. Ю. Механізм фінансового забезпечення аграрних підприємств України на середньострокову перспективу. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. 2015. Вип. 222. С. 8—15.

20. Колодізєв О. М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / Харківський національний економічний університет. Харків, 2010. 556 с.

21. Галабурда М. К. Фінансове забезпечення економічної політики в Україні: дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.01.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2003. 278 с.

22. Конєва І. І., Гаврильченко О. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств як економічна категорія. Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Кривий Ріг, 27 квітня 2021 р.). Кривий Ріг, 2021. С. 362—365. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/9314/1/3.pdf>.

23. Яцух О. О. Сутність та зміст фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 10. С. 133—145. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/ZINOP3JFe2hEzagt3Vqm.pdf>

24. Костецький В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства. Галицький економічний вісник. 2010. № 4 (29). С. 135—145.

25. Кватернюк К. Ю. Концептуальні засади формування фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 6. Т. 3. С. 106—111. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_6_3/106-111.pdf.

26. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2002. 212 с.

27. Карпишин Н. І. Сутність, джерела та форми фінансового забезпечення охорони здоров'я. Світ фінансів. 2007. Вип. 2 (11). С. 63—72.

28. Москаль О. І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах

Чернівецької області): автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.04.01. Київ, 2001. 18 с.

29. Романенко О. Фінанси: [підручник]. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

30. Шеремета К. Ю. Форми фінансового забезпечення машинобудівних підприємств Хмельницької області. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2013. № 9. С. 165—169.

31. Голуб Ю. О. Кредитна складова фінансового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.08 / Харківський національний економічний університет. Харків, 2011. 20 с.

32. Кіщенко Г. В. Фінансове забезпечення розвитку суб'єктів нафтового бізнесу: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.08 / ПВНЗ "Європ. ун-т". Київ, 2011. 20 с.

33. Осьмірко І. В. Система фінансового забезпечення інноваційного розвитку: поняття, структура та принципи функціонування. Бізнес Інформ. 2012. № 7. С. 47—49.

34. Кравченко С. О., Марковський С. С. Сутність фінансового забезпечення державної регіональної політики. Державне управління: теорія та практика. 2011. № 1.

35. Гладій С. Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління. Економіка та держава. 2014. № 9. URL: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf.

36. Гаманкова О. О. Діалектичний метод пізнання в теорії страхування. Вчені записки. 2012. Вип. 11. С. 41—48.

References:

1. Shkola Veda vrata (2026), The word "finance" — etymology and meaning "", available at: <https://uk-ua.vedavrat.org/Jyotish/12622/finance-financial-finish-word-etymology-and-meaning-sense> (Accessed 30 March 2026).

2. goroh.pp (2026), "The word "provide" — etymology", available at: <https://goroh.pp.ua/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B8> (Accessed 30 March 2026).

3. Vasylyk, O. D. (2005), *Teoriia finansiv: Pidruchnyk [Theory of Finance: Textbook]*, TsUL, Kyiv, Ukraine.

4. Kirejtsev, H. H. (2001), *Hroshi. Finansy. Kredyt [Money. Finance. Credit]*, ZhITI, Zhytomyr, Ukraine.

5. Tretiakova, O. V. (2004), "Financial support for the development of small businesses in Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Kyivs'kyj natsional'nyj un-t im. Tarasa Shevchenka. Kyiv, Ukraine.

6. Ospishev, V. I. (2006), *Finansy [Finance]*, Znannia, Kyiv, Ukraine.

7. Ziatkovs'kyj, I. V. (2000), *Finansove zabezpechennia diial'nosti pidpriemstv [Financial support for enterprise activities]*, Ekonomichna dumka, Ternopil', Ukraine.

8. Oparin, V. M. (2001), *Finansy (zahal'na teoriia) [Finance (General Theory)]*, KNEU, Kyiv, Ukraine.

9. Fedosov, V. (2004), *Biudzhethnyj menedzhment* [Budget Management], KNEU. Kyiv, Ukraine.
10. Salyha, S. Ya., Hel'man, V. M., Kyrylova, L. I. (2010), *Teoretychni aspekty finansovoho zabezpechennia sotsial'noi sfery* [Theoretical Aspects of Financial Provision of the Social Sphere], KPU, Zaporizhzhia, Ukraine.
11. Zhukova, Yu. M. (2000), "Macroeconomic Mechanism of Financing Science in Ukraine", Abstract of Ph.D. dissertation, Kyiv., 15 s.
12. Ilchuk, V.P. and Shpomer, T.O. (2018), "Financial support for the sustainable development of enterprises in the real sector of the economy", *Problemy ekonomiky*, vol. 2, pp. 310—316.
13. Stefanyshyn, O. (2016), "Theoretical bases for determining essential characteristics, functions and components of financial support of economic entities", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 10, pp. 40-43, available at: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/10.pdf> (Accessed 30 March 2026).
14. Onyshko, S. V. (2004), *Finansove zabezpechennia innovatsijnoho rozvytku* [Financial support for innovative development], Irpin', Ukraine.
15. Mel'nyk, V. I. (2017), *Publichne upravlinnia: problemy ta perspektyvy: materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.* [Analysis of financial support for the socio-economic development of regions of Ukraine], Konstanta, Kharkiv, Ukraine, pp. 369—374, available at: <http://surl.li/tjjad> (Accessed 30 March 2026).
16. Borukh, O. V. (2010), "Financial support for the economic development of regions", Abstract of Ph.D. dissertation, Universytet bankivs'koi spravy Natsional'noho banku Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
17. Muntian, V. V. (2017), "Theoretical approaches to the definition of the concept of "financial support for youth policy", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 12, pp. 572—576, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/95.pdf (Accessed 30 March 2026).
18. Zabashtans'kyj, M. M. (2009), "Financial support of the communal sector", Abstract of Ph.D. dissertation, Irpin', Ukraine.
19. Khudolij, L. M. and Shevchenko, N. Yu. (2015), "Mechanism of financial support of agricultural enterprises of Ukraine in the medium term", *Naukovyj visnyk natsional'noho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya: Ekonomika, ahraryj menedzhment, biznes*, vol. 222, pp. 8—15.
20. Kolodiziev, O. M. F (2010), "Financial support of innovative development of the national economy", Doctor Thesis, Economy, Kharkivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet, Kharkiv, Ukraine.
21. Halaburda, M. K. (2003), "Financial support of economic policy in Ukraine". Ph.D. Thesis, Economy, Kyivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj un-t. Kyiv, Ukraine.
22. Konieva, I. I. and Havryl'chenko, O. V. (2021), "Financial support of the activities of enterprises as an economic category", *Stijkyj rozvytok natsional'noi ekonomiky: aktual'ni problemy ta mekhanizmy zabezpechennia: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* [Sustainable development of the national economy: current problems and support mechanisms: materials of the V International Scientific and Practical Internet Conference], Kryvyj Rih, Ukraine, pp. 362—365, available at: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/9314/1/3.pdf> (Accessed 30 March 2026).
23. Yatsukh, O. O. (2018), "The essence and content of financial support for the activities of agricultural enterprises", *Ekonomika. finansy. menedzhment: aktual'ni pytannia nauky i praktyky*, vol. 16, pp. 133—145, available at: <http://efm.vsau.org/storage/articles/February-2020/ZINOP3JFe2hEzagt3Vqm.pdf> (Accessed 30 March 2026).
24. Kostetsky, V.V. and Kostetskyi, V. (2010), "Substantial and theoretical approaches to determining the financial support of the enterprise's activity", *Halyts'kyj ekonomichnyy visnyk*, vol. 4 (29), pp. 135—145.
25. Kvaterniuk, K. Yu. (2010), "Conceptual principles of forming financial support for the foreign economic activity of an enterprise", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 6, no. 3, pp. 106—111, available at: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2010_6_3/106-111.pdf (Accessed 30 March 2026).
26. Kyrylenko, O. P. (2002), *Finansy (Teoriia i vitchyzniana praktyka)* [Finance (Theory and domestic practice)], Aston, Ternopil', Ukraine.
27. Karpys'hyn, N. I. (2007), "The essence, sources and forms of financial support for healthcare", *Svit finansiv*, vol. 2 (11), pp. 63—72.
28. Moskal', O. I. (2001), "Financial support for the development of agro-industrial production in the region (based on the materials of Chernivtsi region)", Ph. D. Thesis, Economics, Kyiv, Ukraine.
29. Romanenko, O. (2006), *Finansy* [Finance], Tsentr navchal'noi literatury, 312 s.
30. Sheremeta K. Yu. (2013), "Forms of financial support for machine-building enterprises of Khmelnytskyi region", *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 9, pp. 165—169.
31. Holub, Yu. O. (2011), "Credit component of financial support for the activities of business entities", Abstract of Ph.D. dissertation, Kharkivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet. Kharkiv, Ukraine.
32. Kischenko, H. V. (2011), "Financial support for the development of oil business entities", Abstract of Ph.D. dissertation, PVNZ "Yevrop. un-t". Kyiv, Ukraine.
33. Osmirko, I.V. (2012), "System of Financial Provision for Innovative Development: Concept, Structure, and Principles of Functioning", *Business Inform*, vol. 7, pp. 47—49.
34. Kravchenko, S. O. and Markovs'kyj, S. S. (2011), "The essence of financial support for state regional policy", *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, vol. 1.
35. Hladij, S. (2005), "The financial mechanism of investing in innovative development: a theoretical and methodological approach to management", *Nauka moloda*, vol. 3, pp. 109—115, available at: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf (Accessed 30 March 2026).
36. Hamankova, O. O. (2012), "Dialectical method of cognition in insurance theory", *Vcheni zapysky*, vol. 11, pp. 41—48.

Отримано редакцією журналу / Received: 08.04.26

Прорецензовано / Revised: 17.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 21.04.26